

VÖRÖS TÖLGY TERMÉSZETES FELÚJÍTHATÓSÁGÁNAK VIZSGÁLATA KEDVEZŐTLEN ADOTTSÁGÚ TERMŐHELYEKEN

Rásó János – Kiss Tamás

NAIK Erdészeti Tudományos Intézet Püspökladányi Kísérleti Állomás

rasoj@erti.hu

Bevezetés

A vörös tölgy az alföldi erdőterületeinken a legjobb növekedést mutató tölgyfaj. Telepítésének legnagyobb volumene az 1950-1980-as évek közé tehető. Általános erdőművelési tulajdonságai közül kiemelendő, hogy gyorsan növekvő faj, fiatal korában viszonylag rövid idő alatt túlnő a gyomvegetáción, de a létesítés első éveiben feltétlenül szükséges sor- és sorközi ápolás. Nevelése során figyelembe kell venni, hogy populációi változatos genotípusú egyedekből állnak, így a korán és későn fakadó, fényigényesebb és árnytűrőbb egyedek egyaránt fellelhetők állományában. Fényigénye szempontjából figyelmet érdemel az a tény, hogy amíg rendkívül erőteljesen tör a fény felé, ugyanakkor az árnyékolást is kiválóan tűri. Egyenes, sudarlós, hengeres törzset képez, jól záródó állományszerkezetet hoz létre, és a nevelővágások lékeit jól hasznosítja.

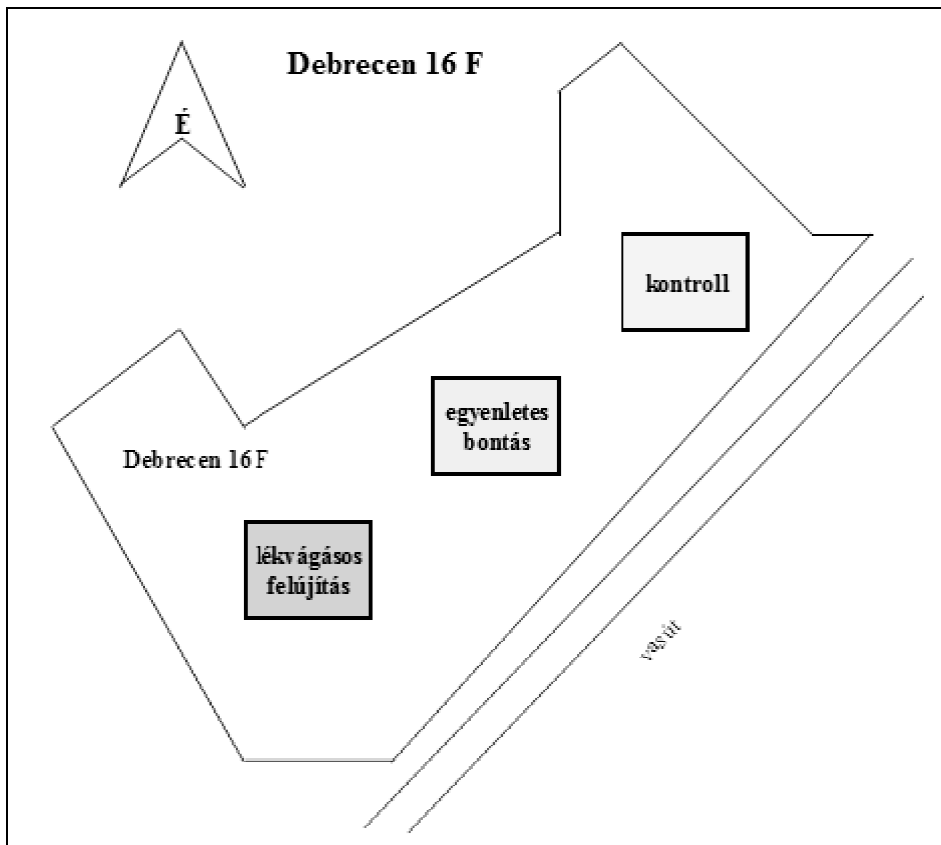
Mivel a faj a faj rendszeresen és bőségesen terem makkot, amely a hazai körülmények között gyorsan és nagy intenzitással csírázik, így a felújítási módok között a különböző természetközeli felújítási módokat is számba lehet venni. A természetes felújítás előnye nem csupán gazdasági, hanem ökológiai szempontból is jelentkezik, ugyanis a teljes talajelőkészítés során a termőréteget a tuskósorok összetolása közben humuszban szegényítjük, mely adott esetben rosszabb termőhelyi feltételeket teremt, mint amilyenek a korábbi állomány állt.

A vöröstölgyesek természetközeli módú felújításával kapcsolatban viszonylag kevés, vizsgálatokon alapuló eredménnyel rendelkező tanulmányunkban egy 2010-ben indított vizsgálat első tapasztalatait mutatjuk be.

Anyag és módszer

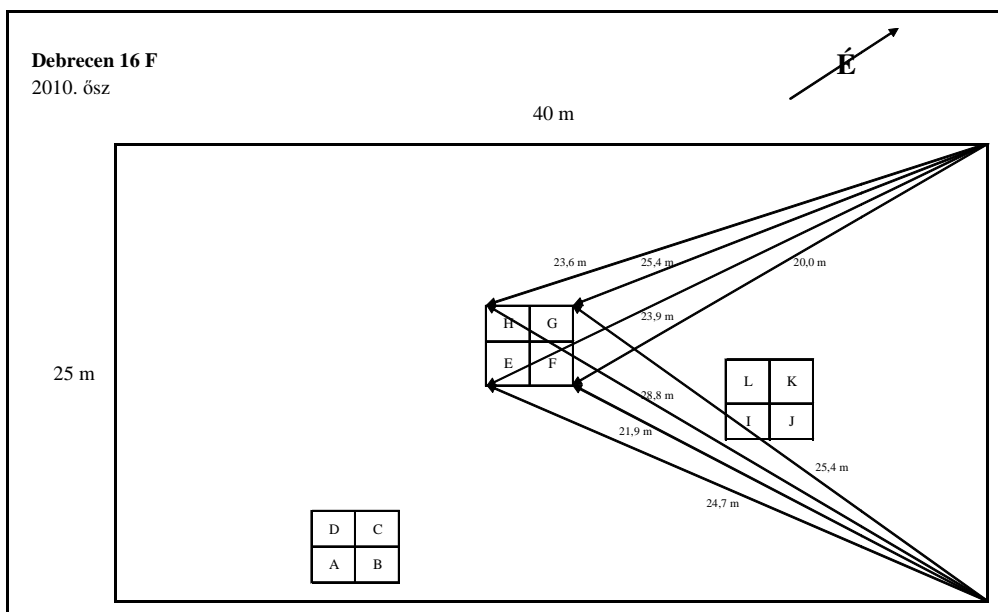
K+F munka keretében indítottuk vizsgálatainkat a Nyírerdő ZRt. területén, amely a tekintetben is újszerű, hogy olyan termesztés-technológia kidolgozását tűzte ki célul, amely mindeddig csak az őshonos fafajokra volt jellemző. A Debreceni, a Nyírbátori és a Nyírlugosi Erdészetek kezelésében levő 7 db erdőrészletben végeztünk termesztés-technológiai kísérletekhez kötődő vizsgálatokat. Tanulmányunkban a Debrecen 16 F erdőrészletben lévő, vöröstölgyes lehetséges jövőbeni természetes felújítási módszereinek összefüggésében kijelölt hosszúlejáratú mintaterületeken végzett vizsgálatok eddigi tapasztalatait ismertetjük.

A kísérleti terület a 2,3 ha Debrecen 16 F erdőrészletben található (2. ábra).

2. ábra. A kísérleti terület vázrajza

A vizsgált erdőrészekben 20 x 25 méteres mintaparcellákat, azokon belül pedig további 4 x 4 méteres vizsgálati parcellákat jelöltünk ki, a bemutatott metodika alapján (3. ábra), ahol a vörös tölgy újulat, illetve az ott található egyéb fa- és cserjefajok felvételére került sor, az ERTI-ben kidolgozott metodika alapján (1. táblázat).

3. ábra. Vörös tölgy állomány kísérleti parcelláinak kijelölési metodikája

Eredmények

A vöröstölgyesekben alkalmazható természetközeli felújítási technológiák változatait a főhasználati vágásmódokhoz, és a hozzájuk tartozó természetes felújítási lehetőségekhez igazodóan kell kialakítani. A tarvágás jellegű felújítóvágás, illetve a fokozatos felújítás alkalmazására van reális, a gyakorlat számára is ajánlható lehetőség. A tarvágás jellegű felújítóvágás alkalmazásával az érett faállományt a már meglévő újulat fölül egy lépcsőben termeljük le. A tarvágás jellege egy lépcsőben – egy időben – végrehajtott véghasználatból következik, de a „normál” tarvágástól a természetes újulat megléte különbözteti meg. Az erdőrészleten belül a tarvágást többféle módon, így időben fokozatosan egymás után következő sávokban és foltokban is (Rédei, 2010.).

A tanulmányunkban bemutatott vörös tölgy erdőállomány különböző módú felújításaiban végzett újulat vizsgálatunk eredményeit az 1. táblázatban foglaltuk össze.

1. táblázat. Vöröstölgy újulat a vizsgálati parcellákban

Lékvágásos felújítás újulata				
Vizsgálati parcellák	I.	II.	III.	Átlag
Újulat magasság	mennyiség (db)			
- 50 cm	239	111	102	151
50 - 150 cm	31	77	45	51
150 - cm	3	3	13	6
Egyenletes bontás újulata				
Vizsgálati parcellák	I.	II.	III.	Átlag
Újulat magasság	mennyiség (db)			
- 50 cm	149	143	165	152
50 - 150 cm	7	38	28	24
150 - cm	8	9	5	7
Kontroll terület újulata				
Vizsgálati parcellák	I.	II.	III.	Átlag
Újulat magasság	mennyiség (db)			
- 50 cm	205	103	88	132
50 - 150 cm	0	19	14	11
150 - cm	3	18	10	10

A felvételi eredmények alapján az 50 éves állományban az újulat egyedszáma a lékvágásos felújítás esetében kb. 130 ezer db/ha, az egyenletes bontás esetében kb. 115 ezer db/ha, illetve a kontroll területen kb. 95 ezer db/ha.

Az eddigi tapasztalataink – vörös tölgy és más fafajok vonatkozásában – alapján valószínűsíthető, hogy az újulat megmaradására nem csak a fény, hanem a csemeték számára hasznosítható vízmennyiség is hatással van. Így fontosnak tartjuk a kísérletekben a talajnedvesség változási dinamikájának kezelésenkénti nyomon követését is.

Felhasznált irodalom

Rédei Károly (2010.) Vöröstölgyesek termesztése. Agroinform Kiadó. Budapest. 2010.